

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10So/71/2014
Identifikačné číslo spisu:	7013201522
Dátum vydania rozhodnutia:	29.07.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:7013201522.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a z členov JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Igora Belka v právnej veci navrhovateľa JUDr. X. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z., proti odporkyni Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o výšku starobného dôchodku, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 1Sd/74/2013-36 zo dňa 14. marca 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 1Sd/74/2013-36 zo dňa 14. marca 2014 v spojení s opravným uznesením č. k. 1Sd/74/2013-55 zo dňa 25. apríla 2014 m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 07.11.2013 z r u š u j e a vec jej v r a c í a na ďalšie konanie.

Účastníkom náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Odporkyňa preskúmaným rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 07.11.2013 podľa § 65 a § 274 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), zamietla žiadosť navrhovateľa o prehodnotenie starobného dôchodku s odôvodnením, že v zamestnaní zaradenom do I. kategórie funkcií navrhovateľ získal 19 rokov a 186 dní a nebol z tohto zamestnania preveденý alebo uvoľnený z dôvodov uvedených v § 12 ods. 3 písm. d/ a e/ zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení, preto mu nárok na starobný dôchodok podľa podmienok k 29.12.2004 nevznikol. Súčasne nespĺňa ani podmienku vzniku nároku na starobný dôchodok podľa ustanovenia § 174 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, pretože jeho zamestnanie zaradené do I. a II. kategórie funkcií u neho netrvalo k 31.12.1999.

Proti tomuto rozhodnutiu podal navrhovateľ včas opravný prostriedok. Krajský súd v Košiciach preskúmal napadnuté rozhodnutie a konanie, ktoré mu predchádzalo a rozsudkom č. k. 1Sd/74/2013-36 zo dňa 14. marca 2014 rozhodnutie odporkyne podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“), potvrdil. V odôvodnení uviedol, že v konaní bolo preukázané, že navrhovateľovi bol priznaný výsluhový dôchodok podľa ustanovenia § 137

ods. 1 písm. a/ v súlade s ustanovením § 38, § 39, § 58 a § 60 zákona č. 328/2002 Z. z. od 01.06.2002 vo výške 2744,- Sk mesačne, so zhodnotením doby základnej vojenskej služby od 01.10.1969 do 31.08.1971 a doby služobného pomeru v policajnom zbore od 21.12.1972 do 20.07.1990, t. j. 19 rokov a 6 mesiacov v I. kategórii funkcií. Pretože navrhovateľovi vznikol nárok na dôchodok podľa piatej časti zákona o sociálnom zabezpečení, nespĺňa podmienku, aby mu pred 01.01.2000 nevznikol nárok na dôchodok podľa piatej časti tohto zákona a taktiež nespĺňa podmienku uvedenú v ustanovení § 174 ods. 2 tohto zákona. Súd sa stotožnil s argumentáciou odporkyne, že podmienkou pre aplikáciu ustanovenia § 174 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. je, že zamestnanie I. pracovnej kategórie alebo služba v I. alebo II. kategórii funkcií trvali 31.12.1999, čo nie je prípad navrhovateľa, ktorý ukončil výkon služby 20.07.1990.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 250i ods. 2 O.s.p. v spojení s ust. § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že navrhovateľovi právo na ich náhradu nepriznal.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ včas odvolanie z dôvodu, že krajský súd nesprávne vec právne posúdil tým, že neúplne zistil skutkový stav veci, nakoľko mu nevznikol žiaden z dôchodkov podľa piatej časti cit. zákona, ale bol mu priznaný výsluhový dôchodok a jedná sa o výsluhový, a nie dôchodkovú dávku podľa piatej časti zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení. Namietal tiež záver súdu, že nespĺňa podmienku uvedenú v ustanovení § 174 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. Pretože v I. kategórii funkcií odpracoval 19 rokov a 186 dní, nárok na starobný dôchodok podľa § 174 ods. 1 písm. a) mu nesporne vznikol, a to ku dňu 29.12.2005 pri dosiahnutí veku 56 rokov. Na dôkaz nesprávnej aplikácie ustanovenia § 174 Zákona č. 100/1988 Zb. uviedol súdu rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Sd/59/2013 zo dňa 23.10.2013, ktorým súd v obdobnom prípade rozhodol, že navrhovateľ má nárok na priznanie starobného dôchodku podľa § 174, ods. 1 a odporkyňa musí vec posudzovať v súlade s ustanovením § 65 ods. 1 a 2 zákona, v spojení s ustanovením § 14 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb., k čomu ale súd neprihliadol. Má za to, že odporkyňa v rozhodnutí o zamietnutí nároku na starobný dôchodok ku dňu 29. decembru 2005 (vo veku 56 rokov) vychádzala z nesprávneho právneho názoru a výlučne gramatického výkladu § 174 zákona č. 100/1988 Zb., čo spôsobuje menej výhodné podmienky pre poistenca zo zvýhodnenej pracovnej kategórie, čo podľa zovšeobecneného právneho názoru Najvyššieho súdu SR uvedeného v rozsudku č. 9So/138/2011 nie je možné.

Navrhol preto, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie odporkyne zruší a vec jej vráti na ďalšie konanie.

Svoje odvolanie doplnil podaním z 25.08.2014, v ktorom v súvislosti s podmienkou uvedenou v § 174 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb., aby zamestnanie I. pracovnej kategórie alebo služba I. alebo II. kategórie funkcií trvali k 31. decembru 1999 uviedol, že zákonodarca tu riešil tých príslušníkov polície a vojakov, ktorí nastupovali do štátnych služieb a vykonávali službu v dobe, keď platili pracovné kategórie a kategórie funkcií, ale do konca roka 1999 nedosiahli dĺžku, resp. dobu služby (najmenej 15 rokov), ktorá by ich oprávňovala znížiť vekovú hranicu pre vznik nároku na starobný dôchodok. V spojení s ods. 1 tohto ustanovenia, ak občan pred 1. januárom 2000 splnil podmienku ukončených rokov v službe I. kategórie funkcií (19,18,16,15), nemôže zamestnanie alebo služba I. alebo II. kategórie funkcií trvať.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že dôvody odvolania nepovažuje za opodstatnené. Má za to, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého náležite právne posúdil vec, pričom nezistil nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia. K námietke navrhovateľa týkajúcej sa výkladu a aplikácie § 174 zákona č. 100/1988 Zb. poukázala na judikát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. R 53/2011, podľa ktorého žiadateľovi o starobný dôchodok z I.AA zvýhodnenej pracovnej kategórie vzniká nárok na takúto dávku po 31. decembri 1999 dovŕšením 56 rokov len vtedy, ak jeho zamestnanie, zaradené do I.AA kategórie trvalo 31. decembra 1999 a ak v ňom zamestnanec odpracoval najmenej 9,5 roka. To znamená, že zamestnanie zaradené do zvýhodnenej pracovnej kategórie musí reálne trvať 31. decembra 1999; navrhovateľ však ukončil služobný pomer dňom 20. júla 1990, preto ustanovenie § 174 zákona č. 100/1988 Zb. nemožno aplikovať. Navrhla preto, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý

rozsudok krajského súdu a po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O. s. p.) a ide o rozsudok, proti ktorému je podanie odvolania prípustné (§ 202 O. s. p. v spojení s § 250s O. s. p.), dospel jednomyselne k záveru, že odvolaniu navrhovateľa treba priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O. s. p. v spojení s § 250l ods. 2 O. s. p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 29.07.2015 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie rozsudku krajského súdu ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania odvolací súd skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 07.11.2013, ktorým zamietla neformálnu žiadosť navrhovateľa o prehodnotenie starobného dôchodku k 29. decembru 2004 podľa § 65 a § 274 zákona č. 461/2003 Z. z. a § 21 a § 174 zákona č. 100/1988 Zb. V odôvodnení rozhodnutia po citácii relevantných právnych predpisov poukázala na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 9So/138/2011, podľa ktorého sa suma starobného dôchodku poistenca, ktorému bol priznaný výsluhový dôchodok, môže iba krátiť primerane k počtu skončených rokov doby služby rozhodujúcich pre výšku výsluhového dôchodku. Ďalej uviedla, že navrhovateľovi bol priznaný výsluhový dôchodok od 1. júla 2002 podľa § 137 ods. 1 písm. a) súlade s § 38, § 39, § 58 a § 60 zákona č. 328/2002 Z. z. so zhodnotením doby výkonu základnej vojenskej služby od 1. októbra 1969 do 31. augusta 1971 v I. kategórii funkcií a doba trvania služobného pomeru v Policajnom zbore od 21.12.1972 do 20.07.1990 v I. kategórii funkcií so záverom, že navrhovateľ ku dňu 29. decembru 2004 nespĺňa podmienky vzniku nároku na starobný dôchodok ani podľa zákona č. 100/1988 Zb., jeho žiadosť o starobný dôchodok zamietla.

V danej veci odvolací súd aj vzhľadom na námietky navrhovateľa posudzoval aj otázku, či preskúmané rozhodnutie odporkyne spĺňa zákonné požiadavky na obsah rozhodnutia v zmysle § 209 zákona č. 461/2003 Z. z.. Odôvodnenie, ako dôležitá časť rozhodnutia, plní niekoľko funkcií. Predovšetkým má presvedčiť účastníkov o správnosti postupu správneho orgánu a o zákonnosti jeho rozhodnutia, čím sa napĺňa jedno zo základných pravidiel konania, ktorým je posilňovanie dôvery občanov v správnosť rozhodovania. Ďalšou funkciou je kontrolná funkcia tých orgánov, ktoré budú rozhodnutie prípadne preskúmať. Navyše presvedčivé odôvodnenie môže zamedziť zbytočnému uplatňovaniu opravných prostriedkov.

Bolo zákonnou povinnosťou odporkyne svoje rozhodnutie riadne zdôvodniť, a hlavne jeho odôvodnenie sa malo vysporiadať s dôvodmi, pre ktoré navrhovateľ žiadal prepočítanie starobného dôchodku žiadosťou z 25.06.2013. On nežiadal priznanie starobného dôchodku, pretože ten - ako vyplýva z dávkového spisu odporkyne, mu bol priznaný ešte rozhodnutím zo 17.05.2010 (pôvodne ako predčasný, od 29.12.2011 starobný), ani nežiadal uznať jeho nárok na starobný dôchodok k 29.12.2004; dôvodom jeho žiadosti bolo tvrdenie, že pri výpočte jeho dôchodku nebola zohľadnená celá doba poistenia a pri dožití 62 rokov veku mu bol priznaný starobný dôchodok iba z doby poistenia vo všeobecnom systéme, pričom navrhovateľ má za to, že pri výpočte mala byť zohľadnená aj viac ako 15 ročná doba poistenia v osobitnom systéme s následným krátením v súlade s čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128, uverejnený v Zbierke zákonov pod č. 416/1991 Zb.

Keďže rozhodnutie odporkyne sa týchto dôvodov nedotklo ani okrajovo, je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov.

Na základe vyššie uvedeného najvyšší súd podľa § 250ja ods. 3 prvá veta O.s.p. rozsudok krajského súdu zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo 07.11.2013 zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

Úlohou odporkyne v ďalšom konaní bude opätovne vo veci rozhodnúť a svoje rozhodnutie riadne odôvodniť v zmysle § 209 ods. 4 zákona o sociálnom poistení, aby bolo pre navrhovateľa zrozumiteľné a podľa možnosti aj presvedčivé.

Odvolací súd rozhodoval o trovách konania podľa § 224 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 250k ods. 1 O. s.

p. a § 250l ods. 2 O. s. p. a podľa § 151 ods. 1 a 2 O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, keďže úspešnému navrhovateľovi trovy nevznikli a neúspešnej odporkyni právo na ich náhradu nevzniklo.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.